N*r*. 12.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE w PIĄTEK DNIA 8 LUTEGO V. S. 1818 ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE

— *W i l n o* —

Przez ukaz Jego Cesarskiéy Mości pod dniem 10 stycznia r. t., naymiłościwiéy mianowani: Prezydent czasowego departamentu sądu głównego wileńskiego, radca kollegialny, *Baliński*, radcą stanu; Prezydent głównego sądu 2go departamentu, *Lawdański*, radcą kollegialnym; gubernialny prokuror wileński, *Botwinko*, radcą nadwornym.

Umieszczamy, w przysłaném tłumaczeniu, następujący wyjątek z przedmowy do dzieła, *Neuere Erweiterungen der mechanischen Wissenschaften besonders zur Vervollkommnung der Maschinenlehre etc. von C. Ch. Langsdorff. Dr. der Philosophie etc. zu Mannheim und Heidelberg 1816*, które się znayduje w Wilnie w xięgarni *P. Moritza*, na ulicy wielkiéy w domu Kliniki Uniwersytetu.

Autor, okazawszy, jak wiele jemu pracy kosztowało, poświęcenie się zupełne przedmiotowi Matematyki, a szczególniéy obowiązkowi jéy uczenia, nayprzód prywatnie na wsi, potém publicznie we trzech uniwersytetach, tak daléy mówi:

„Ale ze smutkiem wyznać mi przychodzi, że tak wielkie usiłowania moje w Niemczech, bardzo rzadko przez odpowiednią gorliwość, w pojedyńczych nawet słuchaczach, nagradzane były. Jeszcze w *Erlangen* téy nieprzyjemnéy doświadczyć musiałem kolei, że publiczne nauk matematycznych dawanie, w ten czas tylko pewniéysze liczyć mogło przyjęcie, im bardziéy było powiérzchowne. Przeciwnie zaś w Wilnie, gorliwość, z jaką tam na moje lekcye uczęszczano, i ćwiczenie się w naukach matematycznych młodzieży litewskiéy, w zadumienie mię niejakieś wprawiały. — Izba słuchaczów moich równała się w tym względzie sali Platona i Euklidesa, i zdawałem się nawet w tém ich przewyższać: żaden bowiem student tameczny nie wprzód się w przedmiocie Matematyki na lekcye Uniwersyteckie zalecać może, póki się s początkami iéy, za pomocą szczególnie temu oddanych nauczycieli, gruntownie nie oswoi. Nauka wyższéy matematyki, rożniczkowego i całkowitego rachunku, tudzież wyższéy Mechaniki, była dla nich nayprzyjemnieyszą ponętą; postrzegałem na nich rodzay znudzenia i nieukontentowania, kiedy niektóre godziny lekcyy moich, bez użycia wyższéy matematyki, albo szczególnych jakich trudności, przechodziły. Z prawdziwym zapałem gromadnie występowali do tablicy, dla powtórzenia zawiłych dowodzeń i rozwiązań, a nawet dla objaśnienia ich swémi przykładami, tak dalece, że przymuszony byłem przygotowywać liczne, lecz trudne ćwiczenia, dla zaspokojenia każdego w szczególności — Przybywszy potém do Heidelberga znalazłem toż samo, co i w Erlangen. A jeśli znaydują się wyjątki w pojedyńczym jakim słuchaczu, ten jest pospolicie, albo Rossyanin, albo Szwaycar”... etc.

Gazeta, *le Conservateur Impartial*, zawiera z *Petersburga* pod 28 stycznia:

W sobotę, d. 26, rocznicę bitwy pod *Preusich-Eylau*, tak chwalebnéy dla rossyyskiego oręża, woyska różnéy broni z miasta i okolic, wykonywały różne obróty w wielkiéy paradzie na placu pałacowym. Cesarz Jmć w towarzystwie W. X. *Mikołaja*, świetnym otoczony orszakiem, przebiegał konno szeregi. Po przeglądzie wszystkie półki przeciągały w naywiększym porządku przed J. C. Mością, wśród okrzyków ludu napełniającego ulice. Następującéy nocy Cesarz Jmć wyjechał na powrót do *Moskwy*.

Senator *Chitrów*, radca tayny i szambellan dworu J. C. Mości, otrzymał ozdobę wielkiego krzyża orderu ś. *Włodzimierza* 2giéy klassy; i razem otrzymał pełen łaskawości reskrypt, pod dniem 24 stycznia, przez który Monarcha oświadcza jemu ukontentowanie Swoje za troskliwość, z jaką odbywał zwiedzenie kilku guberniy, a mianowicie gubernii wołogodzkiéy, co do wydziału sprawiedliwości.

D. 17 Panna *Bachmietjew* mianowana została panną honorową dworu NN. Cesarzowych, a d. 20 wyszła za mąż za jenerała adjutanta J. C. Mości, *Potemkina*. Obrząd zaślubienia odprawił się w kaplicy pałacowéy, w obecności Cesarza Jegomości. Nowi małżonkowie mieli potém szczęście bydź odwiedzonémi przez N. Pana.

Jenerał porucznik, *Puszczyn* 1, mianowany został senatorem. Radca stanu, *Mansurów*, pełniący obowiązki prokurora w szóstym wydziale rządzącego senatu, mianowany rzeczywistym radcą stanu. Hrabia *Wielhorski*, kamerjunkier 5téy klassy, należący do ministerium spraw duchownych i publicznego oświecenia, przeznaczony do ministerium spraw wewnętrznych, dla szczególnych poleceń.

W dzień nowego roku, w *Twerze* otworzył się oddział bibliynego towarzystwa. Zapisy składek każdorocznych wynoszą 1,455, a jednorocznych 293 rubli assyg.

D. 3 stycznia, umarł jenerał jazdy, Hr. *Płatów*, we wsi własnéy, *Elanczyckiey*, 166 wiorst od *Nowo-Czerkaska* odległéy.

Ofiary na wspomożenie pogorzelców kazańskich wynoszą dotąd 379,975, a dla pogorzelców miasta *Ufy*, 74,090 rubli.

Cesarz Jmć, pozwolił radcy nadwornemu *Gurow*, nosić ozdobę *legii honorowéy*, udzieloną mu przez N. Króla Francuzkiego, za wydane w *Paryżu* pisemko za *Ludwikiem* XVI, zamkniętym wtedy w więzieniu *Temple*.

Kurs wileński na assygnaty: rub. sr. 3 r. 92 k.; dukat 11 r. 2 k.; imperyał 38 r. 10 k.

Królestwo Polskie.

z *Warszawy dnia 10 lutego*. Wczoray obchodzono tu rocznice urodzin W. Xięcia *Michała Pawłowicza*, przez uroczyste nabożeństwo i *Te Deum*, tudzież przez oświecenie domów.

W tych dniach przejechał tędy JW. Hrabia *Ożarowski* Jenerał-Adjutant J. C. K. Mości, Pana naszego Miłościwego, powracaiący z *Londynu*, dokąd był wysłany od tego Monarchy.

Nadeszła wiadomość z *Kielc*, że JW. *Górski*, Senator Biskup Kielecki, rozstał się z tym światem z 1go na 2gi b. mca.

Jego Cesarsko-Królewska Mość, dekretami swemi z dnia $^{8}/_{20}$ stycznia r. b. na przedstawienie Namiestnika swego raczył nayłaskawiey:

Pierwszym, Zawezwać JW. Senatora Kasztelana *Badeniego* do zasiadania w Radzie Administracyyney z głosem doradczym, a w ogólném zebraniu Rady Stanu Królestwa z głosem stanowczym. Monarcha chcąc prócz tego dadź dowód swego ukontentowania temuż JW. Senatorowi *Badeniemu* za sprawowane przez niego w zastępstwie obowiązki Ministra przychodów i Skarbu, nayłaskawiey ozdobić go raczył orderem Orła Białego.

Drugim, Dekretem teyże samey daty, W. Stol. *Karnkowski* mianowany został Senatorem Kasztelanem Królestwa Polskiego.

Trzecim, Chcąc Nayiaśnieyszy Pan, światło i talenta JW. Biskupa Nominata Płockiego *Prażmowskiego* uczynić kraiowi pożyteczniemi, mianować go raczył Radcą Stanu nadzwyczaynym.

Czwartym, Chcąc Nayiaśnieyszy Pan uznać gorliwość i talenta, ciągle w sprawowaniu urzędu Referendarza Stanu przez Pana Kaietana *Koźmiana* okazywane, raczył go nayłaskawiey mianować Radcą Stanu nadzwyczaynym z pensyą do urzędu Stanu przywiązaną.

Piątym, Chcąc Nayiaśnieyszy Pan wynagrodzić zasługi Pana Ignacego *Woyczyńskiego*, Radcy Izby Obrachunkowey, nayłaskawiey mianować go raczył Prezesem teyże Izby z używaniem tytułu i prerogatyw Radcy Stanu nadzwyczaynego.

W. *Gladyszewski*, Marszałek i Deputowany Obwodu Kujawskiego, mianowany został Kawalerem orderu Sgo *Stanisława* 4tey klassy.

W Imieniu Nayiaśnieyszego
ALEXANDRA I.
Cesarza Wszech Rossyy, Króla Polskiego etc. etc. etc.
Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

W uzupełnieniu postanowienia naszego, dnia 28 lutego r. z. wydanego, przepisuiącego warunki, pod iakiemi dobra Rządowe wydzierżawione bydź maią, na przedstawienie Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu, uznaliśmy potrzebném postanowić, co następuie:

Artykuł 1. Woyskowi w czynney służbie zostaiący, urzędnicy i officyaliści w służbie administracyyney, skarbowey, sądowey, woyskowey i policyyney będący, oraz obrońcy publiczni i kobiety do osiągnienia dzierżaw przystępu mieć nie mogą; pod takowe atoli wyłączenie nie podpadaią Radcy woiewódzcy, powiatowi, handlowi, municypalni, Sędziowie Pokoiu i Trybunałów handlowych.

Art 2. Starozakonni do osiągnienia dzierżaw dóbr zdolnemi nie są.

Art. 3. Wyłączeni są również od dzierżaw dóbr dłużnicy Skarbowi, którzy się w należytościach Skarbowych nie uiscili, i ci, którzy iuż trzymaiąc dobra narodowe, regularnie rat nie opłacali, ci, co niesłusznie spór o pretensye wiedli, włościan uciemiężali, nadużyciów i ucisku dopuścili się, tudzież właściciele lub ich dzierżawcy, graniczący z dobrami narodowemi, przez siebie w dzierżawę żądanemi, tem więcey processa z temi dobrami o granicę wiodący, do układów przypuszczonemi bydź nie mogą.

Art 4. Gdyby się okazało, iż kto z wyłączonych w artykułach 1ym, 2im i 3cim pod pożyczonem imieniem weszedł w dzierżawę dóbr Rządowych, od possesyi tych natychmiast odpadnie, ieżeli zaś iest urzędnikiem, pociągniętym oprócz tego ztąd zostanie do odpowiedzialności.

Art 5. Każdy konkurent do dzierżawy obowiązany będzie wykazać:

a) Iż posiada w gotowiźnie lub w pewnym maiątku kapitał, odpowiadaiący dwuletniey przynaymniey opłacie etatowey z dóbr, których dzierżawy żąda, niemniey, że ten fundusz ma w każdym czasie do wolney dyspozycyi i zrealizowania dla zaprowadzenia gospodarstwa;

b) Iż posiada *in natura* odpowiadaiący żądaney dzierżawie inwentarz bydlęcy, lub wyrównywaiący temu fundusz na niezwłoczne onegoż zakupienie.

Art. 6. Każdy konkurent do dzierżawy winien nadto udowodnić świadectwami Władz Rządowych mieysca, w którem zamieszkały, to iest, Kommissarza do obwodu Delegowanego, i Kommissyi Woiewódzkiey;

c) Iż posiada zupełną wiadomość gospodarstwa rolniczego, i że iuż w innych dobrach trudnił się gospodarstwem; jeżeli zatem iest, lub był właścicielem dóbr ziemiańskich, powinien to udowodnić świadectwami Władz mieyscowych kraiowych; jeżeli zaś był dzierżawcą dóbr prywatnych, złożyć ma świadectwo owego Jurysdatora wykazuiące, jak gospodarował, jak się wypłacił, a mianowicie, jak się z nim rozstał, lub iak dotąd gospodaruie i wypłaca się, jeżeli possessya ieszcze nie iest ukończoną;

d) Iż w czasie gospodarowania z włościanami dobrze się obchodził, dążąc do polepszenia ich bytu.

Art. 7. Urzędnicy i Władze krajowe odpowiadaią za rzetelność wydawanych przez nich w poprzedniczym artykule wyrażonych świadectw z zastrzeżeniem zwrócenia szkód, jakieby z nierzetelnego tychże wydania dla Skarbu wyniknęły.

Art. 8. Każdy otrzymuiący dzierżawę, obowiązany będzie złożyć kaucyą w gotowiźnie, wyrównywaiącą półroczney opłacie dzierżawney, etatem oznaczoney przed objęciem dóbr w possessyą; nadto, obowiązanym będzie w pierwszych dwóch kwartałach po objęciu dóbr w possessyą zaprowadzić na grunt inwentarz bydlęcy, jaki podług anszlagu utrzymywać się powinien, a to, w razie niedopełnienia, pod utratą dzierżawy.

Art. 9. Aby zaś konkurentom, którzy warunki w artykułach wyżey wyrażonych wyszczególnione dopełnić będą w stanie, ułatwić otrzymanie dzierżaw, stanowi się, że odtąd wydzierżawienie dóbr Rządowych ma się dziać oddzielnie folwarkami, ile to z porządkiem gospodarskim da się pogodzić, w taki sposób, aby przy głównem mieyscu generalney dzierżawy tylko te folwarki pozostawiane były, które do własnego zagospodarowania naddzierżawcy nieodbicie są potrzebne.

Art. 10. Wykonanie ninieyszego postanowienia polecamy Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu.

Działo się w *Warszawie* na posiedzeniu Rady Administracyyney dnia 24 Stycznia roku 1818.

(Podpisano) *Zajączek.*

Minister Prezyduiący w Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu (podpis) J. *Węgleński.*

Radca Sekretarz Stanu Jen. Bgdy.
(Podpisano) *Kossecki.*

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE
Anglia

(z Kor. Hamb.) Londyn dnia 27 stycznia. Dziś po południu o godzinie 3ciey, posiedzenie parlamentu otworzone zostało, następuiącą mową Xiążęcia Rejenta, czytaną przez Lorda *Kanclerza*.

Milordowie i Mości Panowie!

Otrzymaliśmy rozkaz J. K. W. Xiążęcia Rejenta, donieść WPP., iż Xiążę z nayWiększą dla siebie boleścią przymuszony jest, uwiadomić ich o ciągle trwającey, godney użalenia, chorobie J. K. Mości. Xiążę Rejent jest przekonany, że WPP. szczerze dzielić będziecie tę boleść, którą J. X. Mość przez nieszczęśliwą i wczesną śmierć jego ukochanego i jedynego dziecięcia, Xiężniczki Karoliny, dotkniony został. W tém dotkliwém rozrządzeniu Opatrzności, dla serca Xięcia Rejenta stały się ulgę przynoszącą pociechą, od wszystkich klass poddanych J. K. Mości, otrzymane serdeczne zapewnienia ich rzetelnych uczuć, z poniesioney straty, i uczęstnictwa ich w tym oycowskim smutku. W tey własney boleści, J. K. W. nie spuścił z oka tych następstw, któreby, z tak smutnego wypadku dla interesu i przyszłych losów królestwa, wypłynąć mogły.

Mamy rozkaz, uwiadomić WPP., iż Xiążę Rejent od obcych mocarstw ciągle odbierał naymocnieysze zaręczenia przyjaźnych chęci ku temu krajowi z życzeniem utrzymania powszechnego pokoju. J. K. W. z radością może WPP. upewnić, że zaufanie, któreście WPP. za nieodmienne we względzie pewnych wielkich źródeł naszey narodowey pomyślności uznali, zgoła się nie zmieniło. Ulepszenie, które zeszłego roku w każdey gałęzi domowego przemysłu naszego zaszło, i teraźnieyszy stan publicznego kredytu naszego, wiel im są dowodem, że trudności, z któremi kray walczyć musiał, wyraźnie przemijającym tylko przyczynom przypisać należy. Tak ważna odmiana musiała koniecznie źle myślącym wskazać te środki, których użyli oni, dla podsycania ducha nieukontentowania, który nieszczęśliwie do robot buntowniczych i zdrady prowadził. J. K. W. z nayWiększą oczekiwał pewnością, że stan pokoju i spokoyności, krajowi temu powrócony, przez ustawic-

szuwania urzędników, prawość i dobrą zgodę narodu, pomimo wszelkich zamachów na jego zburzenie, utrzymany będzie.

Mości Panowie Izby niższey!

Xiąże Rejent rozkazał, izby WPP. podany był budżet na rok idący. J. K. W. poleca stan publicznych dochodów i wydatków ustawiczney ich baczności, i wielkie znayduje ukontentowanie, że WPP. donieść może, iż, od ostatniego WPP. zgromadzenia na parlament, główne gałęzie dochodów są w stanie ciągle się polepszającym.

Milordowie i Mości Panowie!

Mamy rozkaz Xiążęcia Rejenta donieść WPP., iż Xiąże z dworami hiszpańskim i portugalskim zawarł układy, w nader ważney rzeczy, zniesienia handlu niewolnikami. J. K. W. rozkazał, ażeby kopia tego traktatu z pierwszym z tych dworów WPP. złożoną bezpośrednio została, a podobnież drugiego podać rozkaże, jak tylko ratyfikacye jego wymienione zostaną. W układach tych staraniem było J. X. M., ile okoliczności pozwalały, dopełnić tych poleceń, które w zjednoczonych poselstwach obu Izb parlamentu zawarte były. J. K. W. zupełnie polega na ich gotowości do przyjęcia tych środków, któreby koniecznemi bydź mogły dla spełnienia tych warunków, jakie w tym celu nastały.

Xiążę Rejent rozkazał nam, uwagę ich szczególniey zwrócić na niedostatek mieysc do publiczney czci Boga, episkopalnego kościoła, w stosunku do powiększoney i powiększającey się ludności kraju. J. X. M. ważny ten przedmiot poleca ich spólnemu naradzeniu się, gdyż Xiążę nie wątpi, że jesteście przeniknieni rzeczywistém uczuciem mnogich błogosławieństw, któremi kray ten z dobrodzieystw Boskiey Opatrzności cieszy się, i że łączycie przekonanie, iż religiyne i moralne obyczaje narodu są naypewnieyszą i naytrwalszą zasadą powszechney pomyślności kraju.

Na mocy warunków traktatów z *Hiszpanią* i *Portugalią*, płaci Anglia 400,000 f. s. dla Hiszpanii, a 300,000 dla Portugalii, jako wynagrodzenie szkód.

Z przyczyny mających się robić niektórych reperacyy w pałacu Xięcia Rejenta, Xiąże tym czasem mieszkać ma w pałacu *Marlborough*, przeznaczonym dawniey na mieszkanie zmarłey Xiężny *Karoliny* i Xięcia *Leopolda*. Wzmianka przez niektóre gazety uczyniona o processie z Xięciem *Leopoldem*, z przyczyny niedopełnienia warunków pewnego kontraktu, zdaje się bydź bez zasady.

P. *Monroe*, sekretarz amerykańskiego prezydenta, jest jego brat młodszy.

Ostatnie listy missyonarzów angielskich z *Otaity*, zapewniają, że bałwochwalstwo na tey i sąsiedzkich wyspach, zupełnie upadło. Król *Pomare* wszystkie posągi i obrazy bałwanów oddał missyonarzóm, które oni popalili, albo do *Anglii* odesłali.

Nie rozwiązano jeszcze, który z członków strony oppozycyyney w izbie niższey, naczelnikiem jéy uważanym bydź może. Jedni wymieniają P. *Cawendisch*, inni lorda *Morpedh*, a inni P. *Tierney* albo *Milton*.

W następującym miesiącu spodziewają się przybycia Xięcia *Cambridge* i jego małżonki: i że zaślubienie ich ma się dopełnić obrzędem biskupim.

Podpółkownik *Gibson* ogłosił prenumeratę dzieła, o zmarłey Xiężniczce *Karolinie*, pod tytułem *Augustiada*. Ma bydź *in folio*, z wizerunkiem Xiężny, jey własnoręczném pismem, i tém wszystkiém, co w parlamencie, na ambonach i w pismach różnych o niey powiedziano było, z przydaniem oryginalnych listów i pism; prenumerata kosztuje 5 gwiney.

Francuzki poseł, margrabia *Osmond*, zaproszony przez Xiążęcia Rejenta do *Brigthon* pojechał, i kilka dni tam z małżonką swą zabawi. Dnia 24. w *Brigthon* odprawiła się rada gabinetowa, na którey znaydowali się Xiążę *Klarencyi* i Xiążę *Wellington*.

P. *Joliffe* powrócił niedawno z *Jeruzalem*: przywiózł z sobą pisany pamiętnik, dany jemu na odjeździe przez O. Gwardyana grobu ś., w którym opisane są prześladowania i uciski kościoła chrześciańskiego.

Francya

(*z gaz. berl.*) *Paryż d. 26 stycznia.* Dnia 21 nie było posiedzenia izby deputowanych. Dnia 22 i 24 odbywały się spory względem prawa zaciągów woyskowych. Sessya dnia 23 była bardzo burzliwa. Mówcy musieli bydź wezwani do porządku. Jenerał *la Grange* i hrabia *Marcellus* byli słuchanymi. Dnia 24 zabierali głosy PP. *de Hauranne*, *Cornet d' Incourt* i *Corbieres*. Rozprawy zostały na końcu posiedzenia za zamknięte ogłoszone. I w tenczas wyjednał pozwolenie Pan *Allent*, królewski kommissarz i radca stanu, na dniu 26 względem tego przedmiotu nowe uczynić uwagi.

Rzecz ta toczyć się będzie z daleko większym zapałem w izbie, jak gdzie indziéy. Zdaje się bydź pewną, że ministrowie wygrają. Tylko *Ultra-rojaliści* sprzeciwiają się powiększeniu woyska i zasadom woyskowéy konkurrencyi, bez względu na stan i urodzenie, równie jak przy liczeniu lat służby do awansów, i utworzeniu korpusu weteranów.

Słychać, iż, gdyby prawo względem zaciągu utrzymało się, i woysko francuzkie znowu się znacznie powiększyło, przedsięwziętoby wyprawę na St. *Domingo*, zwłaszcza z ochotników złożoną. Niektórzy wyznaczają już nawet na ten przedmiot Xiążęcia *Hohenlohe*; inni posyłają go do *Korsyki*.

Jedna z gazet tuteyszych przeciwi się wiadomości względem odjazdu Xiężny *Angouleme*.

Spodziewają się tu w tych dniach powrótu Xiążęcia *Wellingtona*.

W Kosciele *Vandome* w dniu 3ch królów, odbywała się wzruszająca ceremonia. Kirassyer z regimentu *Angouleme* został tam ochrzczony: a 17 żołnierzy tegoż pułku przyymowało pierwszy raz kommunią.

Zle myślący chcieli w *Calais* zapalić magazyn prochowy; lecz zostali rozpędzeni przez straże.

Kupcy *Jakób* i *Chevalier*, którzy od 9 miesięcy założyli handel w *Tarbes*; i na ostatnim w *Beaucaire* jarmarku kupili towarów za 150,000 franków, zniknęli nagle, zostawiwszy w sklepach swoich próżne tylko naczynia, i cukrowe głowy sianem napchane.

Protestanci różne poczynili kroki, około zapewnienia praw swoich. Lecz kiedy, jak słychać, konkordat do skutku przyprowadzonym nie będzie, usiłowania ich zostaną bez dalszych skutków.

D. 24 t. m. trybunał poprawczy osądził Pana *Arnolda Scheffera*, za napisanie buntowniczego i szkalującego pisma pod tytułem: „*O stanie wolności we Francyi*„ na trzymiesięczne więzienie, 200 fr. kary pieniężnéy, i 1,000 franków poręcznych: nadto poddał go pod dozór policyi na rok cały, i dzieło jego skonfiskować kazał. Pan *Gille*, drukarz tego dzieła, został uniewinniony.

Process *Fualdeza* w *Albb* nie postępuje daléy. Sledztwa zaczynają się na nowo. Pani *Manson* pod ścisłą zostaje strażą.

Maubreuil, margrabia z urodzenia, jest człowiekiem mężnym i determinowanym. Nayprzód służył on pod *Napoleonem* w woysku francuzkiém; późniéy wszedł w służbę woyskową króla westfalskiego, odbył kampanią w *Hiszpanii*, gdzie w kilku potrzebach wojennych świetnie się popisał. Późniey mianowany został honorowym koniuszym na dworze kasselskim. Kiedy późniéy we Francyi popełnił wiadomą kradzież kleynotów b. królowéy westfalskiéy, poznanym został, przez ministra, siedzącego obok królowéy w karecie, i przez jedną z dam pokojowych towarzyszących królowéy. Na wszystkich examinach nie chciał się przyznać do żadnego występku: lecz tylko obwiniał siebie o nieostróżność i lekkomyślność. Ponieważ *Maubreuil*, jako były honorowy koniuszy, wolny miał wstęp do mieszkania królowéy w *Paryżu*, łatwo więc jemu było wcześnie dowiedzieć się o trakcie

podróży, i wszystkich użyć środków dla dopięcia swego zamiaru: Odtąd *Maubreuil* był igrzyskiem partyi. Kiedy jedna po kilkakroć ukrywała, druga umiała zręcznie znaleźć sposobność znowu go w ręce sprawiedliwości wrócić: lecz żaden sąd nie chciał dawać wyroku: bo obwiniony ciągle się zasłaniał, że działał jako Agent osób wyższych: i z tych przyczyn żądał zupełnego uwolnienia. *Maubreuil* przez kilka miesięcy siedział w więzieniu wspólnie z P. *Robertem Wilsonem* i uwiadomił go już w tenczas o całéy téy intrydze.

Paryż, dnia 27 stycznia. Na posiedzeniu parów dnia 23 tego miesiąca głosowano na projekt do prawa o wolnosci druku. Siedm piérwszych artykułów projektu zostały przyjętemi; dodatek, łącznie z 8mym artykułem, urzędowe złożenie dzieła jako początek wydania uważający, i przez izbę deputowanych przyjętą odmianę, że przedaż dzieła, albo części jego, za wydanie się przyznaje, przez pytania ułatwiono. W tymże duchu wniesiona poprawa owéy odmiany, została większością głosów odrzucona. Został jeszcze jeden projekt do wotowania, na mocy którego dzieło uczone mogłoby bydź jeszcze przed wyyściem swojem na świat przed sąd pociągnięte. Lecz projekt do zmiany izby deputowanych otrzymał piérwszeństwo, i po wotowaniu większością głosów przyjęty został; a tamto wniesienie przez zapytania 82 głosami odrzucone. Inne jeszcze projekta do odmian zostały odrzuconémi, niektóre mniéy znaczące przyjęto, poczém przystąpiono do ostatecznego głosowania na cały projekt, i okazało się, że ze 161 głosów, 102 było za odrzuceniem, a 59 za przyjęciem prawa. Izba odroczyła posiedzenie swoje do czasu nieograniczonego.

Wypadek takowy tém mniéy był spodziewany, że jeszcze na dniu 19stym na zarzuty Pana *Chateaubriand* odpowiedział minister policyi, a na sessyi dnia 20 mówcom *Rochefoucault* i *Boingellin* sprzeciwił się Strażnik pieczęci. Minister policyi usprawiedliwiał ministrów względem zarzutu, o samowolne potępianie dzieł. Dzieła te (rzekł) ograniczają się do 4ch: 1) Pismo Pana *Rioust* 2) 4ty tom dzieła pod tytułem *Censeur*, 3) *Amnestya Gandawska* 4) pierwszy list do Pana *de Cazes.*

Z niecierpliwością oczekują wszyscy, jakie skutki sprawi w ministerium odrzucenie prawa o wolnosci druku ze strony izby parów.

Na ważney sessyi izby deputowanych w dniu 26, żaden wprawdzie mówca nie mówił za lub przeciw prawu, o zaciągach woyskowych: lecz Pan *Alient*, Vicesekretarz wojenny, dał się słyszeć w mowie dwugodzinney, proponując wiele w nim odmian. Hrabia d'*Ambrugeac*, zdaiący sprawę komitetu, obstawał mocno w imieniu tegoż za rzeczonemi poprawami. Minister woyny, *Hrabia Gouvion St. Syr.*, zabrał głos, częstemi przerywany oklaskami, w którym dowodził potrzeby woyska, któregoby legiony w czasie pokoju 150,000 ludzi, a którychby ogół 240,000 wynosił, i któreby potém corocznie 40,000 dopełniane były, aż do zupełności przez rekrutowanie. Szczególniey się podobała zgromadzeniu ta część jego mowy, w którey rzecz była o rezerwie, tak dalece, że prezydent przymuszonym był wezwać do porządku. Dzis zaczynają się naradzać o pojedyńczych artykułach projektu.

Z okoliczności obchodu dnia 21 t. m Król darował życie 6ciu na śmierć osądzonym.

Dnia 25 przyszły tu powozy Xiążęcia *Wellingtona.* Zona iego znayduie się w tuteyszey stolicy od 26go t. m On codziennie spodziewany.

Kalendarz Królestwa na rok 1818 zawiera próżne mieysce od stronicy 62 do 78, w którym miał bydź stan duchowny umieszczony; co prędzey nastąpić nie może, aż po utwierdzeniu konkordatu

W departamencie *Girony* leży starodawne spustoszone miasteczko, przez które właściciel nie pozwala podróżnym przejeżdżać w nocy rozkazując zamykać bramy. Rzecz ta jest pod processem.

N i e m c y

Małżonka Hrabiego *Las Cazes* udaie się do *Paryża.* Między papierami, które mężowi iey w Anglii odebrano, znaydowało się także 6 sexternow o wyprawach do *Egiptu* i *Włoch*, przez samego Bonapartego napisanych. Lord *Holland* wniesie rzecz tę na parlamencie

W Austryi znayduią się z wygnańców francuzkich *Fouché*, *Maret*, *Thibaudeau* oyciec i syn, *Felix Desportes*, *Arrighi*, *Las Cases* (jest oczekiwany), *Pani Murat*, *Hieronim Bonaparte*, *Ludwik Bonaparte*, i wielu innych mniey znaiomych.

E g i p t

Niemiecka *gazeta powszechna* umieściła co następuie. Z pewnego źródła otrzymaliśmy poniższy list pewnego Francuza, o naynowyszym stanie rzeczy w *Egipcie*: „Kray ten jest mieyscem gromadzenia się cudzoziemców ze wszystkich narodów. Basza tuteyszy ma przynaymniey 80,000 ludzi dobranego woyska, nie rachuiąc Arabów doń przywiązanych, i iego gwardyy Albańskich, które 25,000 ludzi wynoszą, i dla niego bardzo są uległemi. Liczna artylerya ćwiczy się codzieńnie na sposób Francuzki, i pod przewodnictwem Officerów Francuzkich wiele zręczności okazuie. Basza każe bić pieniądze z nazwiskiem swoiem, ale nie zaniedbuie przytem posyłać W. Sułtanowi bogatych podarunkow. Właśnie posłał do *Konstantynopola* 3 miliony *mouhoudow*, futro, sto tysięcy kies, siodło i uzdeczkę; te podarunki szacuią na 5 milionów piastrów. Basza ten iest człowiekiem wiele podeymuiącym. W *Egipcie wyższym i niższym* każe w sposobnych mieyscach rękodzielnie zakładać; we *Francyi* zaś, we *Włoszech* i w *Szwaycaryi*, zręcznych rzemieślników wszelkiego rodzaiu werbować, i ma nawet zamiar wysłać pewną liczbę krajowców do *Francyi*, pod pozorem edukowania ich na sposób Francuzki, w istocie zaś samey dla dania im sposobności do rozpatrzenia się w rękodzielniach Francuzkich, aby się za czasem zręcznymi mistrzami fabryk w oyczyźnie swoiey stali. — Do *Szwecyi* wysłał był Ajenta, celem nabycia fregaty i zakupienia dział, konopi, żelaza, i innych potrzeb okrętowych. W *Kalkucie* kupił od Anglików dwie fregaty dla zasłonienia handlu swoiego, który z *Egiptu* do *Indyy* na morzu czerwonem prowadzi; sam zaś kazał tym samym celem w ciaśninie morskiey Babelmandelskiey dwa okręty wojenne, a w *Alexandryi* fregatę o 40 działach budować. W celnieyszych mieyscach handlowych, Europeyskich i Amerykańskich pozakładał składy kommissyyne a na swóy rachunek prowadzi cały handel *Egiptski*. Ażeby ten handel, ile możności, korzystnym uczynić, wyznaczył bardzo niską cenę płodow krajowych, wyrabiaczy zaś onychże pod surowemi karami przymusił, aby tylko iemu samemu za cenę ustanowioną ustępowali te płody, które on potem za ceny dziesięciorako większe kupcom sprzedaie. Tym sposobem gromadzi ogromne skarby kosztem poddanych swoich, z którymi się prócz tego ieszcze bardzo surowo obchodzi, i którzy go też z całego serca nie nawidzą, ale ruszyć się nie śmieją. Posiada on wiele własnych okrętów dla prowadzenia handlu z domami kommissyynemi, które w *Europie* i *Ameryce* pozakładał, a ta okoliczność przymusza okręty zagraniczne, które w portach Egiptskich przez ładunek co zarobić pragną, do kontentowania się taką zapłatą przewozową, jaką im Basza ofiaruie: jeżeli iey przyiąć nie chcą, tedy rzadko kiedy inny ładunek znaydują; kupcom bowiem krajowym wolno iest tylko po Baszy zawierać ugody ładunkowe. Dla tego też to zapewniaią wszystkie okręty kupieckie, że handel z *Egiptem* co dzień staie się więcey uciążliwym, aniżeli korzystnym, ponieważ warunkom Baszy ulegać potrzeba, i ponieważ iuż więcey, jak dawniey bywało, ani z kupcami krajowymi handlu prowadzić, ani też ziemiopłodow od posiadaczy gruntow bezpośrednio nabywać nie można.—Owo zgoła, Basza chwyta się wszelkich środków, ażeby kunszta Europeyskie do *Egiptu* przenieść; aby wszelkiemi sposobami pieniądze gromadzić, i aby się przeciwko napadom zewnętrznym i wewnętrznym w stanie obrony postawić. — W *Rozecie* znayduje się wielka liczba Officerów Francuzkich. P. *Drovetti*, były Konsul Francuzki, bawi się w *Egipcie wyższym*, szukaiąc starożytności, których iuż piękny zbiór posiada. Jest on wciąż jeszcze doradcą Baszy i pośrednikiem przeciwnych Domowi Burbońskiemu Francuzów, których stara się w każdym przypadku przed Baszą usprawiedliwiać i uniewinniać."

Dozwala się drukować Niemczewski Prof. O Komit. Cenz. Członek — w. Drukarni XX. Pijarów.

DODATEK

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO Ner 12.

WILNO DNIA 8 LUTEGO 1818 ROKU

Nowe Dzieła.

D. 31 z. m. wyszedł pierwszy tegoroczny, z porządku zaś 4toletniego ciągu, 37 numer Dziennika Wileńskiego, w którym zawierają się następujące materye: Rok metereologiczny 1817. w Wilnie — Chemija: o potrzebie połączenia nauki stosunków chemicznych z teoryą rozpuszczenia, rzecz czytana na posiedzeniu naukowém IMPERATORSKIEGO Wileń. Uniwer. przez *Jędrzeja Sniadeckiego* — Historya: Obraz Państwa W. Brytanii. Ciąg 9ty. o prawach i władzy sądowniczey, przez *Michała Balińskiego*. — Rys historyczno statystyczny cesarstwa japońskiego, przez Fr. A. *Grzymałę*. — O upadku niewoli w Europie, ze *Storcha*, przez Ig *Szydłowskiego*; — Poezya: do Xięcia Michała *Ogińskiego*, senatora państwa, wiérsz *Raymunda Korsaka*. Kartuzya paryzka, wiersz *Fontana*, przekł. Ign, *Szydłowskiego*. — Rolnictwo: Zasady Chemii Rolniczey, przez Mich. *Oczapowskiego*. — Wiadomość o nowych dziełach: polskie pisma peryodyczne, polskie dzieła szczególne; dzieła rossyyskie, francuzkie, włoskie, niemieckie, angielskie, hiszpańskie i portugalskie, węgierskie.

Prenumerata.

z Podpisany, chcąc złożyć hołd osobom, które się opiekują losem nieszczęśliwych, a nie mogąc okazać tego w sposobie godnieyszym, jako gdy się przyłoży do pomnożenia funduszów przeznaczonych na wsparcie bliźniego, ofiarował Towarzystwu (Warszawskiemu) Dobroczynności, na dochód ubogich, swóy zbiór tak oryginalnych, jako i naśladowanych pism, które pod tytułem: Pustelnika z Krakowskiego Przedmieścia *wychodziły i wychodzić będą z Redakcyi Gazety Warszawskiey. Ogół ten, z wielu odmianami, z przydatkami niektóremi, starannie jak tylko było można poprawiony, wyniesie dwa tomy dosyć grube in 8vo majori, ozdobiony każdy czterema rycinami znanego z talentu rodaka, wyobrażającemi oraz różne ciekawości* Warszawy.

Podpisany nie pochlebia sobie, aby jego dzieło było z rzędu tych, do którychby powszechnieyszy interes przywiązywać należało; zna owszem, że bardzo można, i gładziey pisać i więcey się do mieyscowości stosować. Sądzi jednak, ze zbiór jego, jako pierwszy tego rodzaju w języku Polskim i który chociaż sam naśladowany, znalał iuż po kraju naśladowców, będzie mógł przydać się, przynaymniey do historyi literatury Polskiey i z tego względu zasługiwać, aby w bibliotece przyjaciela rzeczy krajowych umieszczonym został

Ufając naybardziey w sprawę, którey pracę moję poświęciłem, osmielam się podać łaskawym Czytelnikom do penumeraty zbiór dopiero wymieniony w przekonaniu, że chętném przyłożeniem się do pomnożenia funduszu ubogich, ułatwią wydatki na dokonanie edycyi potrzebne.

Podjęli się łaskawie przyymować prenumeratę:

w Warszawie.

JWżna z Xiążąt Czartoryskich, Zofia Ordynatowa Zamoyska, *w pałacu Błękitnym.*

JWżna Wojewodzina Gutakowska, *w pałacu przy ulicy grzybowskiey.*

JOna Xiężniczka Kunegunda Giedroyć, *w pałacu niegdyś* Borcha *przy ulicy Miodowey.*

w Krakowie.

JPan Grabowski.

w Wilnie.

JPan Zawadzki.

Osoby, które się zechcą podiąć prenumeraty we Lwowie i Poznaniu, *późniey będą ogłoszone.*

Prócz tego, ktoby tylko życzył dopomagać w zamiarze podpisanemu, czy to w mieście Warszawie, *czy to na prowincyi, niech raczy udać się osobiście, ieśli w mieście; a przez nayblizszą pocztę* franco, *jeśli na wsi, do Kantoru Gazety* Warszawskiey, *albo do Kantoru Korrespodenta* Warszawskiego *i Zagranicznego, albo jeszcze do drukarni uprzywileiowanych J. K. Mości księgarzy JPP.* Węckiego i Zawadzkiego, w Warszawie, *a tam znaydzie wszelką łatwość prenumerowania exemplarzy, ile się będzie podobało.*

Cena prenumeraty, na pięknym iasnym papierze, z rycinami na welinie, iest po złotych sześć od tomu. Na wcale pięknym i cienkim, od temn po złotych 9. Można prenumerować na ieden tom z obowiązkiem zaliczenia na drugi przy odbieraniu pierwszego

Pierwszy tom zbioru tego wyydzie na końcu miesiąca Marca roku bieżącego: drugi na początku maja tegoż roku Oddzielne uwiadomienie doniesie Czytelnikom, dokąd po odebranie prenumerowanego pisma udawać się będą mieli. Cena po wyyściu z druku będzie powiększoną. Dla dogodzenia osobom lubiącym ryciny illuminowane, pewna liczba exemplarzy mieć je będzie w kolorach. Każdy atoli taki exemplarz, podwyższy się w cenie o złoty ieden.

Podpisany spodziewa się, że przedsięwzięcie to, maiące w zamiarze nieść wparcie ubogim i nieszczęśliwym, znaydzie gorliwych przyiaciół, za pomocą których prenumerata ogłoszona będzie mogła wcześnie przyyść do skutku. — w Warszawie *dnia 24go stycznia 1818.*

Pustelnik z Krakowskiego Przedmieścia.

Nowe dzieła.

W Xięgarni XX. Pijarów na ulicy Dominikańskiey, u Alexandra Żołkowskiego, są następne dzieła do sprzedania.

Dzieło o Pijaństwie, przez Jakoba Szymkiewicza, Medycyny i Chirurgii Doktora, wielu Towarzystw uczonych Członka — 8vo w Wilnie 1818 rub. 1. kop. 50.

To dzieło składa się z 24 arkuszy z stosowną ryciną, wyobrażającą upadek panowania Bachusa.

JPP. Prenumeratorowie, raczą do wyż pomienioney Xięgarni zgłosić się dla odebrania tego dzieła.

Tegoż Autora pracy, są następne dzieła:

Nauka chirurgii teoryczney i praktyczney 2 tomy 8vo w Wilnie rub. 4. kop. 50.

Nauka o Chrobach dzieci, z sposobami leczenia onych — 8vo w Wilnie z kopersztychem rub. 1. kop. 80.

Mowa P. Thomas przy objęciu mieysca po P. Hardion, przetłumaczona na polski język obok z textem francuzkim 8vo w Wilnie 1817. kop. 30.

---

1 Wedle Ukazu JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Samowładnącego Całą Rossyą etc etc etc.

Urodzonym Trojanowi b. Podkomor. Adamowi Chor. Urzędnikom Pttu Rzeczyckiego Przyborom lub ich Sukcessorom wszelkiego imienia i tytułu, Rafałowi Stęgwiłłowi b Pisarzowi Trockiemu maiącemu fundusz zeszłéy Anny Przyborzanki Czesz: Rzeczyckiey, i wszelkie papiery, a zatém Oblig na summę złłch Poll. 16,000 w Roku 1814 Junij 5 dnia wydany pozew Edyktalny; Józefowi Kiewliczowi b. Assesorowi Sądu Głgo Litt. Wileń rgo Depar. lokatoryuszowi przez Exdywizyą na majątku Szczytnikach za dług Hermanegildy Przybory Zygmuntowi Kijakowskiemu Rotmistrzowi Powiatu Brasław: loco peragenda executionis na kadencyą Januaryową w Roku 1818 sądzić się mającą; lub po niéy następną z instancyi Urodz. Jana i Petroneli z Salmanowiczów Łowéyków Sędziów b. Ziemskich Brasłsw: Aktorów majątku Szczytnik i do onego wsiów należnych w Powiecie Brasław. leżących wynosi się, mieniąc i referując się do uprzednich autentycznych żałob, i za onymi otrzymanych Dekretów, oraz dalszych solenności, mianowicie: o nakazanie warowania locum standi o aprobatę Dekretów, listów urzędowych i

dalszych dowodów, o komportacyą na obżałł. Przyborach i obżałł: Stęgwile pod przysięgą wszelkiego majątku zeszłey Anny Przyborzanki, jako funduszu uległego odpowiedzi i zarazem Obligu datą wyżey wspomnionego, jako już przepłaconego. O zdecydowanie rzetelności rachunku załł. Dellrów, i ztąd nakazania powrótu Obligu w czyimkolwiek ręku znayduie się, a przewyszki lokowania na wszelkim Anny Przyborzanki funduszu, lub jey Sukcessorach. Obżałł. Kiewliczem decydowania exempcyi do natury sprawy dowody Anny Przyborzanki, i zatem o rehabicyą do wsi Klikulnicy pięciu mieszkańców w tradycyi będącym, o udecydowanie aktów z possesyi wypadających do potrącenia przeborów summ procentowych, z obżałł. zaś K chowskim o niebronienie rehabicyi do pięciu mieszkańców we wsi Ksikulnicy odesłanie obżałł. pretensye do majątku obżałł: Kiewlicza, lub do summy jakaby się onemu z rekognicyi Sądu należnie okazała, i o to co ze stanu sprawy u Sądu proszonym będzie z wolną poprawą żałoby.

Ru 1817 Msca xbra wozny świadczę, iż kopie tego Pozwu zgodne z autentykiem w sprawie WW. Jana i Petroneli z Salmanowiczów Łoweyków Sędziów b. Ziemskich Brasław. WW. Trojanowi i P dkom. Adamowi Chorążemu urzędnikom Powiatu Rzeczyckiego Przyborom, lub ich Sukcessorom wszelkiego imienia i tytułu w majętności Skirmie na dniu 29 W. Raffałowi Stęgwiłowi Pisarzowi b. Troc. oczewisto w ręce na dniu 21 WW. Józefowi Kiewliczowi Assesorowi b. 1go Depart. Sądu Głgo Litt. Wileń. Zygmuntowi Kiiskowskiemu Rott. Pttu Wiłkom. we wsi Klikulnicy possesyi tradycyyney na dniu 28 po podawałem i o terminie rozprawy przed Sądem Ziem. Brasław. w kadencyi Januaryowey w Ru 1818 sądzić się mającey, lub następne oznaymiłem. Datt ut supra Józef Romanowski Wozny Pttu Brasław.

Roku 1817 Msca xbra 29 dnia przed aktami Ziem. Pttu Brasław. sprawując obecnie wozny w górze wyrażony takowy pozew urzędownie uznał. Przyjąłem Michał Rossiński Ziem. Brasław. Regent.

---

1 Sąd Taxatorsko Exdywizorski Massy dóbr JWW. Rudominów z powodu niestanności Kredytorów i zaszłych o zweryfikowanie natury Ziemi dóbr pod konkurs oddanych żądań; wyrokiem w dniu 5 Februaryi 1818 roku ogłoszonym odraczając Sądy swoje ad fundum majętności Dud w powiecie Zawileyskim leżącey na dzień 27 Apryla 1818 roku; termin ostateczny zamknięcia się do namowy oczewiście w dniu 1 maja oznaczył, ażeby więc kredytorowie i pretensorowie w wyrażonym terminie bez żadnych zwłók z zupełną gotowością jawili się sub amissione causa ostrzega: uprzedzając zarazem, że kazdy z tychże Kredytorów za naymnieyszą przewłókę, z własnego funduszu koszta Massie bonifikować będzie.

Justyn Pac Pomarnacki b Sędzia Ziem. Wiłkom. Prezydujący Exdywizor.
Antoni Skarzyński Sędzia Granicz. Trocki Exdywizor.
Jerzy Zdrójewski b Podsędek Dziśnieński Exdywizor.
Stanisław Karczewski Regent Gran. Pttu Oszm. i Exdywizorski.

1: Niżey podpisani w imieniu własnem i dalszych braci pozostawszy po zeszłym oycu swym w roku 1817 mieszkaiąc oddawna w powiecie Upitskim w miasteczku Puszołatce iak całey wiadomo powszechności tegoż powiatu ze oyciec niżey podpisanych prowadził różne handle, a po przyyściu do znaczney sytuacyi w gotowym groszu i dalszym wszelkim maiątku, przed zgonem swym nie zasięgaiąc nigdzie kredytu, uprzednio ieszcze czterma laty handle przez się wiedzione w zupełności ukonkludował, życie zaś własne z licznych procentów od summ przez różne osoby zawinione naywygodniey przepędzał, przez wszelkie układy z debitorami własnemi działał, a to wszystko za wiedzą niżey podpisanych, w kolei po skołatanym wieku w dacie powyższey gdy żyć przestał, niezostawiając naymnieyszego szeląga długu, o czem cała powszechność powiatu Upitskiego dosyć iest przekonana; iednakże mimo tę pewność niewątpliwą niżey podpisanym słyszeć się dało, iż pismo tytuł iakby zawinienia oznaczaiące przez Hirszy Markowicza małego, oyca niżey podpisanych a wistocie z fabrykowane w ręku niewiadomym nayduie się, ażeby takowe nigdzie nieuważane było za dostateczne, lecz z fabrykowane niżey podpisani w roku 1817 Nowembra 27 dnia natychmiast przed aktami Ziem. Pttu Upitskiego manifestem obnieśli i tę istotę prawem przekonywać zamiar przedsięwzięli. W takiem objekcie rzeczy dotknięty utworca fabrykaty, aby wyjawionym niezostał dotąd pretensyą w zaciszy utrzymuie; lecz niżey podpisani doprowadzaiąc zamiar dowodzenia fabrykaty pisma, aby nigdzie one waloru w jakimbądźkolwiek ręku będące w czasie późnieyszym nadzieię niemiało: powołują powtórnie przez ninieyszą trzykrotnie w Kuryerze Litewskim awizacyą, aby od daty oney naydaley w przeciągu niedziel ośm pod upadkiem rzeczy nazawsze w moc Naymiłościwszego Ukazu w subseliach Powiatu Upitskiego iesli się u kogo nayduie takowe pismo iawił się i onego walor probował, niniejszą awizacyą do Kuryera Litto podaiąc podpisem własnych rąk umacniamy. Datt 1818 Febr 7 dnia.

Markus Hirszowicz mały.
Matys Hirszowicz mały.
Icek Hirszowicz mały.

1: Wincenty Dowgiałło Prezydent, Kaiesan Swiątecki, Erazm Cywinski Józef Jazeiszewski Sędziowie Ziemscy Zawileyscy, Zygmont Podbereski, Konstanty Masłowski Pisarz Ziem. Jozef Kurkowski Sędzia Ziem. Andrzey Bobrowicz Prezyd. Grodzki Urzędnicy Ziemscy i Grodzcy Pttu Zawileyskiego.

Oznaymuiemy tym naszym obwieszczym listem WWJP. Tadeuszowi Eysymontowi Der. Zawileymu Aktorowi Józefacie matce i całemu rodzeństwu Eysymontom Jakubowi i samey Jurewiczom, Antoniemu Knobelsdorfowi Rejent Guber. Antoniemu Kwiniec Sędziemu Gran. Zawiley. Tomaszowi i samey Snarskim, Macieiowi Łabuciowi. Mateuszowi Rokickiemu i dalszym Kredytorom oraz Pretensorom, iż my przez Dekret Remissyyny Ziemski Zawileyski 1813 9bra 6 zapadły, będąc wyznaczonemi do usatysfakcyonowania wierzycieli WW. Eysymontow folwarku Merkmian w Zawileyskim położonego, gdy w komplecie trzech osób do tegoż folwarku 1814 Febr. 20 przybywszy, Inwentacyą zrobiwszy, administracyą poleciwszy i komportacyą dnia 1 maia tegoż 1814 roku naznaczywszy; w terminie z odroczenia to iest w dniu 4 augusta nieraz rzeczonego 1814 roku dla zsięcia Urzędowego i nie wyśpieszoney pomiary ziechać niemogli my, przeto dopiero chcąc zadość uczynić przeznaczeniu ustaw i obowiązkowi, tudzież przybliżyć satysfakcyą cierpiącym zastrzegamy, iż z nas w górze wyrażonych Urzędników trzech Sędziow za niedziel 4 od podania ninieyszego obwieszczenia do rzeczonego folwarku Merkmian zjedzie i stosownie do praw tudzież słusznych żądań stron, w ciągu naydaley dwo-tygodniowym nietylko do namowy weźmie lecz też i oczewiście sprawę rozpozna. Gdyby więc na pomieniony czas wszystkie interessowane osoby przez się lub umocowanych, bez żadnych odkładow w pierwszych dniach (pod obawą amissyi) jawili się i swych pretensyi dowodzili naymocniey obowiązuiemy, i przez publiczną awizacyą w Kuryerze zawiadamismy.

Roku 1818 mca Januaryi 15 d. Wozny świadczę, iż z tego obwieszczenia ośm kopii zgodnych od WW. Wincentego Dawgiałły Prezydenta, Kaietana Swiąteckiego, Józefa Janiszewskiego, Erazma Cywińskiego Sędziow Ziem. Zawileych Zygmunta Podbereskiego Prezydenta Ziem. Brasławskiego Toz Antoniego Koziełły Sędziego, Konstantego Masłowskiego Pisar. Józefa Kurkowskiego Sędziego Ziem Andrzeia Bobrowicza Prezyd. Grodzkiego Urzędników Zawileych wydanego, jedną WWJPPanom Tadeuszowi Eysymontowi Der. Zawiley Aktorowi Józefacie matce, i całemu rodzeństwu Eysymontom 2gą JchPP. Jakubowi i samey Jurewiczom, 3cią Antoniemu Knobelsdorfowi Rejestr. Guber. oczewisto w Morkwianach, 4tą Wmu Antoniemu Kwincie Sędz. Granicz. Zawiley, oczewisto w Antonowicz, 5tą W. Janowi Rodziewiczowi Rejent Zawileysk. w Swincianach, 6tą po JPP. Tomaszu i samą Snarskich, tegoż dnia do drzwi Sądowych w Swincianach przybiłem; 7ą JP. Macieiowi Łabuciowi Szemieńcu, 8mą JP. Mateuszowi Rokickiemu w Zaścianku Merkmianach w Zawileym popodawałem, i gdyby za cztery niedzieli od tego obwieszcze-

nia wszyscy pretensorowie na Sądzie Exdywizorskim w Mermianach lub gdzie. Sąd wygodną dla stron obierze lokacyą stawali, zawiadomiłem. (Podpisał) Piot, Chodyka woźny Pttu Brasławskiego.

Roku 1818 Januaryi 17 dnia przed aktami Grodzkiemi Pttu Zawiley. stawaiąc JP. Woźny wyżey podpisuiący się takowe obwieszczenie Urzędownie zeznał (poświadczam) przyiąłem Rejent Stanisław Bukaty.

---

1 Majętność Klucz Wereńczański zwana, z folwarkami Woreńcza, Dorobów i Rowiny w Powiecie Nowogródzkim, w Gubernii Litewsko-Grodzieńskiey położona o mil 23 od Wilna — 24 od Grodna — 4 od Nowogródka — 3 od Jeremicz przysłani Niemeńskiey odległa. W niey pałac rezydencyonalny ze wszelkiemi wygodami z ogrodem fruktowym 11 morgów obszerności maiącym, w którym drzew fruktowych rodzaynych naylepszych gatunków sztuk 2,300. Oranżerya, trebhaus i figarnia, zabudowania folwarczne częścią murowane, częścią drewniane, a wszystkie w jak w naylepszym stanie. Pięć młynów wodnych, a przy nich pięć stawów zarybionych karpiami naywiększego gatunku złotołuskimi zwierciadlanymi. *Gruntu Oramego* włók 130, morgów 15. prętów 27. pręcików 15. *Sianożęci* włók 27 morgów 3 prętów 29 pręcików 24. *Wygonów czyli paszy* włók 8, morgów 11 prętów 179 pręcików 47. *Lasów* w większey części na budowlę zdatnych włók 81 morgów 29 prętów 284 pręcików 51. Wszystko w jednym obrębie położone, poletki Dworne i włościańskie geometryczną pomiarą rozdzielone. Włościan ciągłych 135. czynszowych dziesięć. Dusz męzkich podług ostatniego spisu ludności 496. Tudzież puszcza składająca się z drzewa towarnego i ubowlego włók 235 mająca w dwóch oddziałach o mil 5 od klucza Worończańskiego odległa, a z tych ieden przyległy Łochozwie rzece spławney wpadającey do Szczary, a drugi śrzodkiem przerznięty od teyże rzeki Łochozwy, majacy łąki i mieysca zdatne na zarbienie osad. Są do sprzedania na dziedzictwo, ktoby więc życzył takowe dobra nabydź, może w każdym czasie powziąć dokładną informacyą o wszelkich szczegółach tych dóbr w majętności Worończy.

---

2. Sąd Taxatorsko Exdywizorski na rozdział dóbr JO. Xcia Onufrego Druckiego Lubeckiego Stanu Konsyliarza w Pohoście ustanowiony, rozważając, że zjazd teraźnieyszy, od 5 Januaryi napoczęty dla ostatecznego ukończenia dzieła konkursowego, lubo był udeterminowanym, i kredytorowie JO. Xcia Lubeckiego tak z poprzedniczych wyrokow, jako też zawiszcyow w gazecie Kuryera Litewskiego, nie jednokrotnie czynionych, o zamiarze oczewistego w tym terminie sprawy rozsądzenia wiadomemi będąc; chociaż ze wszelką gotowością na pomieniony termin, stawić się przed Sądem byli powinni, pomimo to jednak od dnia 5 Januar., aż do tego momentu w dosyć znacznym czasu przeciągu, przez swych plenipotentów assysruiąc nieczynnie, spraw do Sądu niewprowadzają przez co Sąd na utratę czasu narażając, oprócz tego fundusze Massy każdodzienne koszta niemałe dźwigający, do znacznego doprowadzają uszczerbku, jakowy jedynie z opieszałości kredytorów z ich zatym i winy pochodzący, ażeby obarczał debitora, wszelką z swey strony gotowość codziennie przed Sędem i Kredytorami oświadczaiącego, ponieważ byłoby rzeczą naynie słuszniey szą, przeto starając się zapobiedz zwłokom dotąd praktykuiącym się, i przez to dla dobra wszystkich stron oszczędzić kosztu a przynaymniey niewinnych na one nienarażać. Sąd Exdywizorski obowiązuie Kredytorow i Pretensorow JOXięcia Lubeckiego, ażeby niezwlekaiąc bynaymniey czasu wraz do odbywania produktow ze wszelką podług remissy formalnością przystępowały. Jakowych produktow słuchść z rana od godziny 8 do pierwszey, a z południa od trzeciey do 8 po dzień 8 februar. deklaruiąc potem terminie, jako dla odbycia wszystkim stronom produktow przy pilnym onych słuchaniu dość wystarczaiącym na odbycie replik do dnia 15 Febr. czasu udziela, a Kredytor każdy ieśliby w tem dla replik naznaczonym czasie z produktem przychodzić życzył, więc iako jedynie z własney opieszałości zwlekaiący Sądowi czas, na inne czynności rozłożony. Przeto do opóźnienia tych czynności razem zaś do pomnożenia kosztow z uszczupleniem funduszu przyczyną staiący się; że za każdy od dnia 8 Febr. do przyniesienia produktu upłyniony dzień, na rzecz massy za expensa przez nią dla utrzymania Sądu poniesione, czer. złł. dziesięć czyli rubli srebr. 30 płacić będzie powinien, i wypadaiącą za opóźniony czas ilość z summ dla takich kredytorow rekognoskowanych przez oczewisty wyrok detrunkować się będzie zapowiada, a nadto i procenta od wszystkich długow opóźnionym przyyściem pomnożone, że nie na funduszach Debitera, lecz na takich kredytorow rozłożonemi zostaną ostrzega. W końcu po dniu 15 Februar. całą sprawę celem oczewistego rozsądzenia, do namowy weźmie, i w kolei przepisu prawa oraz reguł remissą w skazanych pilnuiąc się, dla niestawsiących ammissyą zakreśli, o jakowym namowy terminie ażeby wszystkie w ninieyszym konkursie interessowanemi bydź mogące osoby wiedziały, i w następność niewiadomości za żadną wymówkę brać niemogły; przez ninieyszą awizacyą ogłasza się. 1818 roku Janusr. 25.

Michał z Korkozow Korkozowicz Prezyd. i Exdyw.
Ignacy Bancewicz Podsędek Z P. Miń Exdywizor.
Gabryel Olesza Podsędek Ziem. Pttu Pińsk. Exdywizor.

---

3. Wedle Ukazu Jego Imperatorskiey Mości Samowładnącego całą Rossyą etc. etc. etc.

Pozew przed Sąd Podkomorsko Exdywizorski w majątku Syrutyszkach w Pttcie Rossieńskim agituiący się w dniu 20 idącego roku i mca dla oczewistego całey sprawy rozbioru do tegoż maiątku Syrutyszek zebrany, wynosi się z Instancyi UUch Józefa Podkomorzego Kowień. Antoniego Kapitana Gwardyi Rossyyskiey, Ludwika Pułkownika woysk Poll. i Michała Pisarza Grodz. Kowień. Syruciow oto: iż Obżałlni Tadeusz Billewicz Rotm. woysk Litt. za kartą 1810 apryla 5 tal. bitych 15, Michał Alexandrowicz Szam. Dworu Pollgo jako Sukcessor, Obłlni Szymon i dalsi Jagminowie jako fundusz zeszłego Brygadyera Alexandrowicza utrzymuiący duk. 100 przez niego na Inskrypcyą zawinionych, Wincenty Staniewicz Porucz. duk. 9 za kartą 1794 maia 25 dnia wydaną, Michał Kiersnowski duk. 50 za kartą 1805 mca 7bra 30 dnia. Sukcessorowie Ignacego Giecewicza duk. 17 za kartą 1797 Nowembra 20 wydaną Urr. Józefowi Syruciowi Podkom. Kowień. zawiniwszy. Udzielnie Obżał. Dominik Sipowicz Sędz. Gran. Rossień. i Wincenty Jatoft były Deputat wywodowy Rossień. Sukcessorowie po zeszłym Jerzym Sipowiczu Pułkowniku woysk Litt. rubli srebrnych 75 zeszłey matce z Syruciow Ludowice należnych. Na ostatku Obżałowani Aziulewiczowie za wyprzedaż zawodną Imienicza Antokol zeszłemu Jakubowi Syruciowi zrobioną summy złł. 3900 zwrócić nie chcecie; a ogólny fundusz rodzeństwa Syruciow do działu i satysfakcyi Kredytorów należy. Pozywaią więc prosząc approbaty dowodow w Sądzie złożyć się maiących, Sądzenia summ z procentami od datty zawinienia, i zwrótu expensow prawnych.

1818 roku Januaryi 21 dnia Woźny świadczę, iż takowego Pozwu kopią w sprawie JWW. Józefa Podkom. Pttu Kowień. Antoniego Kapitt. woysk Rossyyskich Ludwika Pułkownika woysk Pollch i Michała Pisarza Grodz. Kow. Syruciow w Redakcyi Gazety Kuryera Litt. podałem, i termin rozprawy w Sądzie Exdywizorskim zawiadomiłem Józef Norman Woźny Sądowy Sądu Gł. Litto.

Roku 1818 mca Januar. 21 dnia. Przed aktami Grodzkiemi Pttu Wileńskiego stawaiąc osobiście woźny w górze wyrażony takową relacyą ozeuną zeznał.

Przyiąłem Józef Naborowski Pisarz Grodz. Wileń.

---

3. Excerpt z Protokułu Potocznego Ziem. Pśu Słuck, w dacie poniżey zapisanego oświadczenia a teraznieyszego tysiąc ośmset siedmnastego miesiąca Junii siedmnastego dnia za opłatą Monarszych poszlin pod pieczęcią Urzędową Ziem. stronie wydanego.

Roku tysiąc ośmset piętnastego miesiąca Decembra dziesiątego dnia. Przed aktami Jego Imperatorskiey Mości Ziem: Pttu Słuck. stanąwszy osobiście niżey podpisany stosownie do zamierzonego ieszcze przez Załłgo w roku tysiąc ośmset dwunastym manifestu, naysolennieysze w następuiącey rzeczy powtórne zanosi oświadczenie; ponieważ po śmierci rodziców moich WW. Stanisława i Ka-

roliny Woyżbunów Nadwornych Sowietników, jaka w czasie oddalenia się moiego z domu, ukochanym rodzicom moim życie przecieła (siostry moie Ludwika i Teofila Woydzbunowny, niewiem i nierozumiem za iakim prawem majątku moiego naturalnie i prawnie po rodzicach na mnie spadłego iakiemis ogłosili się zastawniczkami, a korzystaiąc z oddalenia wówczas moiego w majątku moim Walczynie zasiedli zdo zaś majątek Osow, arendą na swoie wypuś ili konto poźniey gdy w pamiętnym wspólnych nieszczęść tysiąc ośmset dwunastego roku a mianowicie z utraty rodziców moich do domu powróciłem jako aktor prawny i naturalny dziedzic rzeczony, siostry z majątku moiego Dziedzicznego wygnać mnie zabierali się, chcąc nawet użyć tych samych (z proiekcistów zapewno namowy) sprężyn, iakie czarne ślady w domu tymże roku poczyniwszy, w sercu moim głęboko zostawiły pamięć, w świeżym więc na ten czas smutku z utraty niewinney ofiary rodziców moich pogrążony, niemogąc niczemu a bardziey przemocy opierać się, chociaż dziedzic i nic siostrom moim nie dłużny, zmuszony zostałem przez gorliwych opiekunów siostr moich niewiem z iakich przyczyn, a bardziey prawa, w tem okropnym odmencie, tenże majątek moy w iakąś arendowną przyiąć od siostr possesyą, doczego pogróżkami w ówczas polakom, gorzkiemi przyciśniony, zostałem; gdy więc siostry moie Ludwika i Teofila Woydzbunowny bez żadnego prawa zastawnego i Inwentarza utytułowali się zastawniczkami, co ponieważ ani z sprawiedliwością ani też z prawem zgodzić się niemoże, tak i arenda mnie narzucona raczey despotyzmem i zuchwałością w ówczas na mnie straszonym wydeptana, iż bez prawney tylko fałszywey zastawy niby siostr moich wynikaiąca, ażeby nie była czasem przez też siostry moie tłumaczoną za przyznanie czyli zgodzenie się moie na ichże arbitralną zastawę, o jakiey skutki do póki z siostrami moiemi jako nadal mnie szkodliwe w obliczu sprawiedliwości niepomowię, tem czasem stosownie do manifestu przezemnie na tęż okoliczność w tysiąc ośmset dwunastym roku w Mińsku uczynionego powtórnie arcy wielkiemu z krzywdą moią nadużyciu nayuroczyściey manifestuię się. Maciey Woyzbun Kapitan W. Poll.

Zgodno z Protokułem Ignacy Barancewicz Rogent Z. Pttu Słuck.

---

2. Niżey podpisany nabywszy wiecznością od JPani Katarzyny Sawaniewskiey za wiedzą opiekuna i exekutorow czyniący kamienicę łącznie z oficyną w mieście Wilnie pod Nm 1252 Sytłne w roku jeszcze 1815 Junii 16 dnia za summę rubli srebr. 7500 przy wzięciu i przyznaniu praws zaliczył rubli srebr. 3000, a resztuiące summa rubli srebr. 4.500 pro evictione ku procentowaniu do zgonu teyże Sawaniewskiey pozstoała gdy zatym pro evictione wyprzedaney kamienicy summa tylko rubli srebnych 4500 i to na procencie iest pozostawiona, niemaiąc zatym niżey podpisany dostateczney ewikcyi wybyłego aktorstwa czuie się bydź w obowiązku zawiadomić kredytorów lub pretensorów (jeżeli ci się znayduią i maią jakie pretensye) aby przed wypływem dawności ziemskiey trzyletniey iawili się: gdyż po iey upłynieniu do żadney odpowiedzi niżey podpisany pociągniony bydź nie może.

Mikołay Jurewicz.

---

1 Do wybycia jest Folwark Dziedziczny Aktorstwa JWW. Baronów Rożenców Rudniki o mil 11 od Wilna w Powiecie Trockim położony, z porządnym zabudowaniem, maiący wysiewu ozimny beczek 16, łąk dostatek i chat gruntowych dziedzicznych 15, Ktoby takowy Folwark nabydź życzył, znaydzie bliższe poinformowanie u JP. Budkiewicza na ulicy końskiey naprzeciw starey policyi w jego domie w Wilnie.

---

3. Pani *Dalperce*, utrzymuiaca magazyn hndlu włoskiego w *Mińsku*. ma honor uwiadomić szanowną Publiczność, że magazyn swoich towarów przeniosła z domu Pani *Küster* do domu W. *Kotowicza* na wysokim rynku położonym.

4. Znayduie się dom do sprzedania dwupiętrowy przy Ostrey Bramie w mieście Wilnie pod Nm 3 sytuowany, ze wszelkiemi wygodami, sklepami, stayniami, wozowniami. Życzący go nabydź, ma się udać do Murgrabiego, na dole w tymże domu mieszkaiącego, gdzie poweźmie informacyą z kim o nabycie onego ma się układać.

---

1. Folwark Brzeziszki w Ptcie Wiłkom parafii Kołtyn. położony, po Jenerale Roszczycu dziedzictwa Franciszka Gansforta, przeszedł roku 1815 Julii 28 w zastawną possessyą Noecha Kopelowicza, od którego awizuiący Józef Jackiewicz roku 1817 marca 22 dnia toż prawo zastawne nabył summy duk. 400 zaliczył, przez Intromissyą do puszczy wszedł i oddzielną assekuracyą przez Noecha wydaną, iż żadnych na ten folwark niema ewikcyow zabezpieczony został, mimo co, iak daie się słyszeć, o obligach, z powodu których przedana już summa zastuwna miałaby uleć zamięszeniu; przeto aktualny possesor uwiadamia publiczność, iz żaden oblig na folwark Brzezinskich opartym bydź nie może, antedatowane zas, ieżeliby się okazały, mocy mieć nie mogą.

Józef Jackiewicz.

Wyjeżdżaią za granicę

(*Ogłasza się po raz pierwszy*)

Wyjeżdża do Prus Mieszkaniec Kowieński Leyba Haimowicz Wierbliński, za interesem handlowym.

Wyjeżdżaią za granicę do Prus Mieszczanie Wileńscy Szawel Leybowicz Szlozberg, z Jankielem Gabryelem Briotowem, w różne miasta królestwa Pruskiego.

---

1 Dway Ichmość mówiący po francuzku, po niemiecku i po polsku z professyi Kuchmistrzowskiey, maiący świadectwa o swojey konduicie, oświadczaią usługi swoje iadącym za granicę, a szczególniey do Karlsbadtu. Życzący zatem mieć takowych ludzi, raczy się udać do mieszkaiącego w domu WJP. Tymowskiego na ulicy zamkowey, JP. Wiktora Anonie, dla uczynienia z nimi umowy.

---

2. Dekretem Taxatorsko Exdywizorskim 1814 roku w Dobrach Połoneczce formowanym, za summę ogólną złłch 15 300 przysądzona została Scheda dla zeszłey ś. p. JW. Julianny z Kosińskich Wodzińskiey Generałowey woysk Poll — Jakowa scheda ze skutków przelewu i zrzeczenia do właścicielstwa W. Salomei z Wodzińskich Kosińskiey Rotm Oszmiańskiey przynależna, ma pięciu włościan we wsi Kotlarach attynencyi od dóbr Staszkuniszek z wstępem do tameczznego Jeziora i ogólną ziemi obszernością włok sześć wynoszącą — w pozycyi jak naylepszey między Wilnem i Rygą — w Powiecie Wiłkomirskim.

Dla odległości mieysca, a ztąd niezręczności administrowania W. Kosińska schedę wspomnioną ma zamiar wyprzedać — Ktoby więc życzył nabyć; raczy udać się do umocowanego prawnie Plenipotenta podczasem zbliżających się Kontraktów Mińskich lub Nowogródzkich, a wszelkie Papiery okazane mieć będzie i łatwość do traktowania w tym interesie znaydzie — O czém z mocy powierzenia uwiadomić ma honor — Ru 1818. Januar. 18 dnia.

Jan Stacewicz Reg. Gr. Pttu Słonim.

---

3. Pod Nr. 1263 w domu Borkowskiego za Ostrą bramą znayduje się do sprzedania kareta poczwórna Nowego fasonu, ktoby sobie życzył oną nabydź niech się zgłosi do W. Michała Kwiatkowskiego w tymże domie będącego.